

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. П. ДРАГОМАНОВА**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Декан інженерно-педагогічного
факультету

Кільдеров Д.Е.

«31» серпня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ УКРАЇНИ

освітнього рівня	бакалавр
галузі знань	01 Освіта/Педагогіка
спеціальності	015 Професійна освіта
спеціалізації	015.00 Туризм
освітньої програми	Професійна освіта (Туризм)

Шифр за навчальним планом **ПП 2.11**

Київ 2021 рік

Робоча програма розроблена на підставі підставі Освітньо-професійного комплексу: 015 Професійна освіта. Туризм: науково-методичне видання нормативних документів та змісту навчальних дисциплін, практик, курсових та випускної кваліфікаційної роботи щодо підготовки бакалаврів за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізацією «Туризм»), галузь знань 01 Освіта / Педагогіка / Т.Б. Гуменюк, Н.М. Титова, О.Г. фон Будау, М.М.Жеплинська. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018, який затверджений на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова «17» травня 2018 року, протокол № 13.

Розробники програми: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри промислової інженерії та сервісу Щербак Людмила Валеріївна

Затверджено на засіданні кафедри промислової інженерії та сервісу 30”серпня 2021 року, протокол № 1

Завідувач кафедри

Пригодій М.А.
(прізвище, ініціали)

І. Опис дисципліни
Шифр дисципліни III 2.11

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Кількість кредитів – 3		Лекції із застосуванням презентацій та відеоматеріалів, опорно-сигнальних схем. Семинарські заняття виконуються як індивідуальне вирішення завдань (теоретичної та практичної складової) з застосуванням презентацій. Форми поточного контролю – <u>Модульна контрольна робота, тести, творча робота</u>
Спеціальність 015 Професійна освіта Спеціалізація 015.00 Професійна освіта (Туризм)	Загальна кількість годин - 90		
	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
Освітній рівень Бакалавр	Лекції:		
	18	-	
	Семинарські заняття:		
Нормативна	33	-	
	Лабораторні заняття:		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом 2020р.	-	-	
	Індивідуальна робота:		
Семестр 2	-	-	
	Самостійна робота:		
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 2 - самостійна робота 6	39	-	
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
Мова навчання - українська	<i>1/0,8</i>	-	

Предмет вивчення навчальної дисципліни – туристичні ресурси як основа формування територіальних рекреаційних комплексів різного геопросторового рівня, основи їх раціонального використання. Послідовність викладення дисципліни передбачає ознайомлення студентів з науково-теоретичними основами дослідження туристично-ресурсного потенціалу України, розкривається загальна характеристика туристичних ресурсів України, особливості і закономірності їх просторового розташування.

Міждисциплінарні зв'язки існують з такими дисциплінами: «Курортологія», «Організація туризму та екскурсійних послуг», «Рекреалогія», «Туристичне країнознавство».

Мета навчальної дисципліни – сформувати у студентів фахового світогляду, базового рівня знань стосовно геопросторових аспектів організації, розвитку і функціонування національного туристсько-рекреаційного комплексу на

базі ринкових механізмів, в контексті модернізації у відповідності до глобальних процесів, проблем та необхідності входження України в світову індустрію туризму.

Завдання навчальної дисципліни:

- засвоєння теоретико-методологічних основ українознавчо-геотуристичних досліджень;
- визначення природних та суспільно-історичних складових національного туристсько-рекреаційного потенціалу;
- вивчення характерних рис та особливостей геопросторової організації туристсько-рекреаційного комплексу України;
- виявлення основних проблем та перспектив розвитку туристичної України у відповідності до світових вимог та необхідності інтеграції держави в глобальну індустрію туризму.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p>- <i>Знати:</i> теоретико-методологічні основи рекреаційної географії та географії туризму України;</p> <p>- методи дослідження та чинники формування туристичного ринку;</p> <p>- основні стратегії та напрямки розвитку туристичної індустрії та рекреаційної сфери України.</p> <p>- <i>Вміти:</i> пояснювати особливості розвитку рекреаційно-туристичної галузі України;</p> <p>- визначати регіональні особливості держави щодо розвитку окремих видів туризму та рекреації;</p> <p>- оцінювати перспективні напрямки розвитку туристичної галузі в окремих регіонах України.</p>	<p>ФК13 Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал регіону</p> <p>ФК14. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).</p> <p>ФК15. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його видів і форм.</p>

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **3** кредити ЄКТС **90** годин.

№ з/п	Назва модулів і тем	Кількість годин				
		Всього	Аудиторні			Самостійна
			Всього аудиторні	Лекції	Семинарськ	
		90	51	18	33	39
	Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні основи вичення туристичних ресурсів	59	38	14	24	21
1.	Тема 1.1. Рекреаційно-туристичні ресурси: поняття, класифікація	7	4	2	2	3
2.	Тема 1.2. Характеристика природно-рекреаційних	9	6	2	4	3
3.	Тема 1.3. Кліматичні ресурси та умови	9	6	2	4	3
4.	Тема 1.4. Бальнеологічні ресурси	9	6	2	4	3
5.	Тема 1.5. Водні туристичні ресурси	9	6	2	4	3
6.	Тема 1.6. Залучення об'єктів антропогенного походження до рекреаційно-туристичної діяльності	9	6	2	4	3
7.	Тема 1.7. Оцінка рекреаційних ресурсів	7	4	2	2	3
	Змістовий модуль II. Характеристика рекреаційних регіонів світу	31	13	4	9	18
8.	Тема 2.1. Європа – головний рекреаційний регіон	7	4	2	2	3
9.	Тема 2.2. Американський рекреаційний регіон	7	4	2	2	3
10.	Тема 2.3. Азіатський рекреаційний регіон	5	2		2	3
11.	Тема 2.4. Африканський рекреаційний регіон	4	1		1	3
12.	Тема 2.5. Австралійсько-Океанічний рекреаційний	4	1		1	3
13.	Тема 2.6. Антарктичний рекреаційний регіон	4	1		1	3
Види	<i>Вхідний контроль</i>					
	<i>Контроль на аудиторних заняттях</i>					
	<i>Контроль самостійної роботи</i>					
	<i>Модульна контрольна робота</i>					
Підсумк	ЕКЗАМЕН					

IV. Зміст дисципліни

№ з/п	3.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть годин	
		Всього	в т.ч. лекцій
1. 1. 1	<p>Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні основи вивчення туристичних ресурсів</p> <p><i>Тема 1.1 Рекреаційно-туристичні ресурси: поняття, класифікація</i></p> <p>Об'єкт, предмет та основні завдання наукової дисципліни. Туристичні і туристично-рекреаційні ресурси, їх основні властивості. Регіоналізація в аналізі туристичних ресурсів – важливий напрямок геотуристичних досліджень. Історичні передумови освоєння туристично-ресурсного потенціалу України: історична періодизація, наукова спадщина <i>Рекомендовані інформаційні джерела [1,2,3]</i></p>		
1. 2	<p><i>Тема 1.2 Характеристика природно-рекреаційних ресурсів</i></p> <p>Поняття про природно-заповідний фонд. Використання об'єктів природно-заповідного фонду в туризмі. Об'єкти природно-заповідного фонду Львівської області. Природні заповідники. Біосферні заповідники. Національні природні парки. Регіональні ландшафтні парки. Заказники. Пам'ятки природи. Заповідні урочища. Дендрологічні парки. <i>Рекомендовані інформаційні джерела [2-6]</i></p>		
1. 3	<p><i>Тема 1.3 Кліматичні ресурси та умови</i></p> <p>Кліматичні ресурси Карпатського туристичного регіону. Кліматичні ресурси Волинського туристичного регіону. Кліматичні ресурси Подільського, Столичного, Придніпровського, Причорноморського, Приазовського та інших туристичних регіонів. <i>Рекомендовані інформаційні джерела [7,8]</i></p>		
1. 4	<p><i>Тема 1.4 Бальнеологічні ресурси</i></p> <p>Основні методи бальнеологічного лікування. Бальнеологічні курорти України. Туристично-рекреаційний потенціал лісових ресурсів України. Фітолікувальні ресурси. Рекреаційні ліси. Туристично-рекреаційний потенціал міських муніципальних зелених зон України. <i>Рекомендовані інформаційні джерела [1-4]</i></p>		

1. 5	<p><i>Тема 1.5 Водні туристичні ресурси</i></p> <p>Водні ресурси Карпатського туристичного регіону. Кліматичні ресурси Волинського туристичного регіону. Кліматичні ресурси Подільського, Столичного, Придніпровського, Причорноморського, Приазовського та інших туристичних регіонів.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела [2,4,8]</i></p>		
1. 6	<p><i>Тема 1.6.Залучення об'єктів антропогенного походження до рекреаційно-туристичної діяльності</i></p> <p>Історико-архітектурні, події, біосоціальні, етнокультурні ресурси Карпатського туристичного регіону. Кліматичні ресурси Волинського туристичного регіону. Кліматичні ресурси Подільського, Столичного, Придніпровського, Причорноморського, Приазовського та інших туристичних регіонів.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела [3,5,7]</i></p>		
1. 7	<p><i>Тема 1.7.Оцінка рекреаційних ресурсів</i></p> <p>Концепції та види оцінки РТР. Підходи до оцінювання РТР. Проблеми оцінки РТР.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела [1-3]</i></p>		

4.2. Плани семінарських, практичних, лабораторних занять

Зміст завдань до семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	<p>Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні основи вивчення туристичних ресурсів</p> <p><i>Тема 1.1.Основні форми рельєфу в Україні як сприятлива умова розвитку туризму</i></p> <p>1.Опишіть можливості використання основних форм рельєфу України у якості ресурсів розвитку туризму в державі.</p> <p>2. Оцініть рельєф України як умову розвитку туризму.</p> <p>3. Охарактеризувати один із гірських курортів за схемою</p> <p>На контурну карту України нанести контури основних форм рельєфу України, найбільш сприятливих для проведення рекреаційно-туристичних занять: Кримських (Головне пасмо) та Карпатських гір (Сколівські Бескиди, Покутсько-Буковинський, Верховинсько-Вододільний хребет), Подільської височини та Подільських Товтр, Опілля і Розточчя, Гологір, Вороняків, Кременецьких гір, Придніпровської височини, Донецького та Словецько-Овруцького кряжів, південно-західних відрогів Середньо-Руської</p>	2
2.	<p><i>Тема 1.2 Основні водні ресурси в Україні як сприятлива умова розвитку туризму</i></p>	2

	<p>1. Опишіть можливості використання основних водних ресурсів України у якості ресурсів розвитку туризму в державі.</p> <p>2. Оцініть водні ресурси України як умову розвитку туризму.</p> <p>3. Охарактеризуйте основні водні види туризму.</p> <p>4. Охарактеризувати один із морських курортів за схемою</p> <p>За допомогою карти визначити річки, що протікають територією району. Визначити їх категорію. Малою вважається річка, загальна довжина якої 10-100 км, середньою – 100- 500, великою – понад 500 км. Маючи різну довжину, річки мають різну ширину акваторії та актуальної смуги (прибережна територія річки, що використовується в рекреаційних цілях). Середні значення цих параметрів вказані у таблиці</p>	
3.	<p><i>Тема 1.3 Характеристика природно-заповідного фонду України</i></p> <p>1. Характеристика об'єктів природно-заповідного фонду як ресурсів розвитку рекреації та туризму.</p> <p>2. Природні та біосферні заповідники.</p> <p>3. Національні природні та регіональні ландшафтні парки.</p> <p>Нанести на контурну карту біосферні, національні, природні парки України</p>	2
4.	<p><i>Тема 1.4 Характеристика антропогенних ресурсів</i></p> <p>1. Історико-архітектурні ресурси</p> <p>2. Події ресурси</p> <p>3. Біосоціальні ресурси</p> <p>4. Етнокультурні ресурси</p> <p>За даними таблиці скласти карту “Соціально-культурні заповідники України”</p>	2
5.	<p><i>Тема 1.5, 1.6. Паспортизація обраного туристичного регіону</i></p> <p>1. Назва області, час створення, доменне ім'я</p> <p>2. Геополітичне положення</p> <p>3. Особливості рельєфу</p> <p>4. Кліматичні особливості</p> <p>5. Флорофауністичний склад</p> <p>6. Забезпеченість туристсько-рекреаційними ресурсами</p> <p>7. Унікальні ландшафтні та природні об'єкти</p> <p>8. Суспільно-історичні ресурси</p> <p>9. Види туризму</p> <p>10. Екологічний стан території</p> <p>11. Перспективи розвитку і створення нового турпродукту</p> <p>12. Загальна оцінка рекреаційно-туристського потенціалу суб'єкту</p>	4
6.	<p><i>Тема 1.7. Оцінка рекреаційних ресурсів</i></p> <p>За визначеними формулами провести оцінку рекреаційних ресурсів своєї області</p>	
7.	Змістовий модуль II. Характеристика рекреаційних регіонів	

	світу <i>Тема 2.1. Європа – головний рекреаційний регіон світу</i> Характеристика Середземноморського, Альпійського, Північноєвропейського, Причорноморського рекреаційних субрегіонів. Основні курорти, їх спеціалізація та рекреаційні центри.	
8.	<i>Тема 2.2. Американський рекреаційний регіон</i> Особливості і проблеми рекреаційного освоєння Карибського басейну. Рекреаційна діяльність в країнах Центральної Америки. Розвиток рекреаційних комплексів країн Південної Америки. Специфіка розвитку рекреаційної діяльності окремих країн (Бразилії, Мексики, Куби та Аргентини тощо).	
9.	<i>Тема 2.3. Азіатський рекреаційний регіон</i> Особливості формування, спеціалізація і розвиток рекреаційних комплексів субрегіонів Азії: Південно-Західного, Південно-Східного, Центрального, Південноазійського. Характеристика рекреаційних комплексів окремих країн Азії (Японії, Китаю, Індії, Індонезії, Таїланду, ОАЕ).	
10.	<i>Тема 2.4. Африканський рекреаційний регіон</i> Аналіз розвитку рекреаційних субрегіонів Африки: Північного, Східного, Західного, Південного, Острівного. Проблеми рекреаційного природокористування в африканському регіоні.	
11.	<i>Тема 2.5. Австралійсько-Океанічний рекреаційний регіон</i> Регіональна структура приїжджаючих рекреантів і туристів. Основні рекреаційні райони і центри Австралії, їх спеціалізація. Спеціалізація рекреаційних комплексів Океанії.	
12.	<i>Тема 2.6. Антарктичний рекреаційний регіон</i> Екстремальні види туризму	
Разом		33

Рекомендовані інформаційні джерела [1-8]

4.3. Організація самостійної роботи студентів

Зміст завдань для самостійної роботи студентів та форми звітності.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Змістовий модуль І. Теоретико-методологічні основи вивчення туристичних ресурсів <i>Тема 1.1. Вивчення туристичних ресурсів</i> 1. Глобальні тенденції розвитку туризму 2. Місце України на світовому туристичному ринку 3. Класифікація туристичних ресурсів 4. Інформаційні джерела та методи обробки інформації	13
2.	<i>Тема 1.2 Природно-заповідний фонд України</i>	

	1. Природні заповідники. 2. Біосферні заповідники. 3. Національні природні парки.	13
3.	<i>Тема 1.3 Кліматичні ресурси та умови</i> 1. Кліматичні ресурси Карпатського туристичного регіону. 2. Кліматичні ресурси Волинського туристичного регіону.	13
4.	<i>Тема 1.4 Характеристика антропогенних ресурсів</i> 1. Історико-архітектурні ресурси 2. Події ресурси	13
5.	<i>Тема 1.5 Бальнеологічні ресурси</i> 1. Основні методи бальнеологічного лікування. 2. Бальнеологічні курорти України.	13
6.	<i>Тема 1.6 Водні туристичні ресурси</i> 1. Водні ресурси Карпатського туристичного регіону. 2. Водні ресурси інших туристичних регіонів.	13
7.	<i>Тема 1.7. Оцінка рекреаційних ресурсів</i> 1. Концепції та види оцінки РТР. 2. Підходи до оцінювання РТР. Проблеми оцінки РТР.	17
Разом		67

Рекомендовані інформаційні джерела [1-8]

V. Контроль якості знань студентів

5.1. *Форми і методи поточного контролю.*

Поточний контроль проводиться у вигляді тестування.

Зразок тестового завдання:

1. Вкажіть область України, де спелеоресурси природного походження набули незначного поширення:

- а.) Чернівецька;
- б.) Тернопільська;
- в.) Чернігівська.

5.2. *Форми і методи підсумкового контролю*

Підсумковий контроль проводиться у вигляді екзамену.

Орієнтовний перелік питань до екзамену:

1. Наведіть класифікацію та коротку характеристику природно-кліматичних туристичних ресурсів.
2. Наведіть класифікацію та дайте коротку характеристику історико-культурних ресурсів України.
3. Охарактеризуйте бальнеологічні ресурси. Опишіть розташування та спеціалізацію основних бальнеологічних курортів в Україні.
4. Карпатський регіон: особливості географічного положення, основні види туризму
5. Природно – заповідний фонд України. Мета, завдання та особливості функціонування об'єктів ПЗФ.
6. Охарактеризуйте кліматичні та пляжні ресурси України.

7. Охарактеризуйте замки Львівщини, що входять у туристичний маршрут «Золота підкова Львівщини»
8. Використання спелеоресурсів в туризмі: характеристика основних спелеорегіонів України
9. Сім природних чудес України: перелік та коротка характеристика.
10. Сім історико - архітектурних чудес України: перелік та коротка характеристика.
11. Поняття про природно-заповідний фонд.
12. Використання об'єктів природно-заповідного фонду в туризмі.
13. Об'єкти природно-заповідного фонду Львівської області.
14. Природні заповідники.
15. Біосферні заповідники.
16. Національні природні парки.
17. Регіональні ландшафтні парки.
18. Заказники. Пам'ятки природи.
19. Заповідні урочища.
20. Дендрологічні парки.
21. Кліматичні ресурси Карпатського туристичного регіону.
22. Кліматичні ресурси Волинського туристичного регіону.
23. Кліматичні ресурси Подільського.
24. Основні методи бальнеологічного лікування.
25. Бальнеологічні курорти України.
26. Туристично-рекреаційний потенціал лісових ресурсів України.
27. Фітолікувальні ресурси.
28. Рекреаційні ліси.
29. Туристично-рекреаційний потенціал міських муніципальних зелених зон України.
30. Історико-архітектурні, події, біосоціальні, етнокультурні ресурси.

5.3. Критерії оцінювання знань студентів

За шкалою	Визначення	Критерії оцінювання
35-30	Відмінно	ставиться за повне та міцне знання матеріалу в заданому обсязі. Під час усної відповіді мова студента має бути логічно виваженою, правильною. До того ж студент повинен виявляти творчу самостійність, вільне володіння науковим апаратом, знання спеціальної літератури, власні переконання та уміння їх захищати, високу комунікативну культуру, уміння робити практичні висновки, творчо та креативно мислити.

За шкалою	Визначення	Критерії оцінювання
30-20	<i>Добре</i>	ставиться за міцні знання навчального матеріалу але дещо в обмеженому і звуженому прояві тих якостей, які служать критерієм відмінної відмітки, немає тієї свободи викладу матеріалу, як у першому випадку, допускаються незначні помилки (не більше 1-2). При побудові відповіді студент повинен проявляти творчу самостійність, використовувати науковий апарат, знати спеціальну літературу тощо.
20-10	<i>Задовільно</i>	ставиться за знання матеріалу, за виконання поставленого завдання. У цьому випадку студент може й не виявляти самостійності суджень. Відчувається, що він дещо просто “вивчив”. Однак загалом студент знає матеріал, хоча й з помітними помилками, вадами засвоєння, але такими, що не перешкоджатимуть його майбутній практичній діяльності. Студент повинен мати певне уявлення про практичне застосування знань, може знайти нові приклади або умови їх застосування на практиці. Знає спеціальну літературу, але, можливо, не всю і не може дати достатньої критичної оцінки. Володіє необхідними вміннями. Можливі недоліки в аспекті комунікативної культури.
10-1	<i>Незадовільно</i>	ставиться за незнання матеріалу, велику кількість помилок у мовленні. Відповідь невірна. Уміннями і навичками студент володіє. Інформаційних джерел зовсім не знає.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D	задовільно	
60-64	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VI. Навчально-методична карта дисципліни «Туристичні ресурси України»

Назва модуля	ЗМ I. Теоретико-методологічні основи вивчення туристичних ресурсів						
Семестри	II семестр						
Кількість балів за зміст. модуль	100						
№ лекції	1	2	3	4	5	6	7
Бали (за конспект)	Максимальна кількість балів за конспект – 1 бал						
№ семінарського заняття	1	2	3	4	5	6	7
Бали	Максимальна кількість балів за практичну роботу – 6 балів						
Види самостійної роботи	написання рефератів, опрацювання тем зі самостійної роботи, тести, творча робота						
Вид сам. роботи	Творча робота						
Бали	31						
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота						
Бали	20						
Підсумковий контроль	Екзамен						

VII. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення дисципліни

7.1 Нормативно-правова база:

1. Закон України “Про туризм”// Відомості Верховної Ради України. - 1995. - №31
2. Закон України “Про природно-заповідний фонд”// Відомості Верховної Ради. - 1992. - № 34.

7.2.Основна:

1. Стафійчук В. І. Рекреалогія : навч. посіб. – 2-е вид. / В. І. Стафійчук – К. : Альтерпрес, 2008.- 264 с.

3. Рутинський М. Й. Географія туризму України. Навчально-методичний посібник. Вид. 2-ге, переробл. і доп. / М. Й. Рутинський – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 160 с.
4. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія районування: Монографія. / О. О. Бейдик – К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2001. – 395 с.
5. Коваль А.П. Знайомі незнайомці: походження назв поселень України: Наук.-попул. Вид. - К.: Либідь, 2001. - 304с.
6. Масляк П. О. Рекреаційна географія : навч. посіб. / П. О. Масляк. – К.: Знання, 2008. – 343 с.
7. Нікітенко Н.М. Собор Святої Софії в Києві. К.: Техніка, 2000. - 232с.
8. Федорченко В.К., Мінич І.М. Туристський словник-довідник: Навч. посібник. - К.: Дніпро, 2000. - 160с.

7.3 Додаткова:

1. Атлас «Знайомтесь Україна» / Н. О. Крижова, Л. М. Веклич – К.: ДНВП «Картографія», 2009. – 144 с.
2. Бистрицька Т. А. Перлини України / Т. А. Бистрицька – К.: Либідь, 2002. – 60 с.
3. Готелі та інші місця для тимчасового проживання: Статистичний бюлетень. – К.: Держкомстат, 2009. – 202 с.
4. Івченко А. С. Вся Україна. - К. : ДНВП «Картографія», 2006. – 656 с.
5. Руденко В. П. Географія природно-ресурсного потенціалу України / В. П. Руденко – Л.: Каменяр, 2003. – 250 с.
6. Україна. Туристична карта. Масштаб 1 : 1 250 000. Державне науково-виробниче підприємство “Картографія”, 2002 р.
7. Україна: Енциклопедичний довідник / Заг. ред. В. П. Пустовойтенка. - К.: Потенціал, 2002. - 463 с.

7.4. Інтернет ресурси:

1. Туристические организации (GTA) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.globaltradealert.org/about>
2. Історія туризму [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.qdpro.com.ua
3. Офіційний сайт Організація міжнародного туризму [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mdoffice.com.ua
4. Глобальний етичний кодекс туризму ВТО // http://www.world-ecotourism.org/ruso/declarations/dec_quebec.htm
5. Квебекська декларація по екологічному туризму 22 мая 2002 г. // <http://www.world-ecotourism.org/ruso/globalglobalcodeethicscodeddocuments>
6. Міністерство курортів і туризму АР Крим – www.mintourism.crimea-portal.gov.ua
7. Музейний простір України – www.ukrmuseum.org.ua
8. Офіційний Інтернет-сайт Криму “Крим туристичний” – www.tourism.crimea.ua
9. Офіційний сайт Всеукраїнського проекту «7 чудес України» www.7chudes.in.ua
10. Офіційний сайт Державного Комітету статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>
11. Офіційний сайт Конференції ООН з торгівлі і розвитку ЮНКТАД – <http://www.unctad.org>
12. Офіційний сайт Організації економічного співробітництва і розвитку - <http://www.oecd.org>; Статистична інформація - <http://oberon.sourceoecd.org>
13. Офіційний сайт Світового економічного форуму - <http://www.weforum.org>
14. Офіційний сайт Світової Організації торгівлі - <http://www.wto.org>
15. Офіційний статистичний сайт Євросоюзу - <http://www.europa.eu.int/comm/eurostat>

**VIII. Доповнення та зміни, внесені до робочої програми в 20__/20__
н.р.¹**

¹Доповнення та зміни до робочої програми додаються на окремому аркуші, затверджуються на засіданні кафедри на початку навчального року.